

Papers. Regió Metropolitana de Barcelona és una publicació de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans sota el patrocini i l'impuls de l'Ajuntament de Barcelona, la Federació de Municipis de Catalunya, la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

Consell de Redacció

Javier Asensio (Ajuntament de Barcelona)
Xavier Boneta (Diputació de Barcelona)
Jaume Busquets (Generalitat de Catalunya)
Oriol Clos (Ajuntament de Barcelona)
Carles Donat (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona)
Juli Esteban (Generalitat de Catalunya)
Amador Ferrer (Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona)
Adolfo Moreno (Federació de Municipis de Catalunya)
Eduard Saurina (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona)
Ramon Torra (Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona)

Secretaria de Redacció

Isabel Clos

Aquest número ha estat coordinat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Les opinions expressades en els treballs publicats són d'exclusiva responsabilitat de les persones que n'assumeixen l'autoria.

Coordinació editorial

Isabel Clos (IERMB)
Sira Ponsa

Correcció de textos

Anna Rafecas
Sira Ponsa

Traduccions

Paloma Calvo (castellà)
Sira Ponsa (castellà)
Assumpta Alborch (anglès)
Anna Serra (francès)
Metafrasi - Traducció i Comunicació (anglès)
UALT, Servei de Llengües, UAB (alemany, anglès, italià)

Distribució i subscripcions

Publicacions IERMB
93 586 88 80 - iermb@uab.cat

Per a més informació, consulteu www.iermb.uab.es

Disseny

Oficina de Disseny de l'AMB

Maquetació i preimpresió

Estudi Gràfic Pedregosa (EGP)

Impressió

Gradisa

Barcelona, desembre de 2008
DL: B-24714-2009
ISBN: 978-84-88068-97-2
ISSN: 1888-3621

© Ajuntament de Barcelona
Federació de Municipis de Catalunya
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona
Diputació de Barcelona
Generalitat de Catalunya

SUMARI

6

PRESENTACIÓ

8

Institut d'Estudis Regionals
i Metropolitans de Barcelona

TEMPS I TERRITORI
A LA CIUTAT DE BARCELONA

20

TERESA TORNS
VICENT BORRÀS
SARA MORENO
CAROLINA RECIO

Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana
i el Treball (QUIT), Universitat Autònoma de Barcelona

LES POLÍTIQUES DE
TEMPS A EUROPA

32

ULRICH MÜCKENBERGER
Universitat d'Hamburg

FAMÍLIA, POLÍTICA DE TEMPS
I DESENVOLUPAMENT URBÀ:
L'EXEMPLE DE BREMEN

48

SANDRA BONFIGLIOLI
Politécnica de Milà

EL PLA TERRITORIAL DEL TEMPS. POLÍTIQUES I
PROJECTES SOBRE ELS TEMPS DE LA CIUTAT

64

LUC GWIAZDZINSKI
Universitat Joseph Fourier, Grenoble

LA CLAU DELS TEMPS.
DE LA GESTIÓ DEL TEMPS QUOTIDIÀ A UN NOU
URBANISME DEL TEMPS

73

VERSIÓ CASTELLANA

109

VERSIÓ ANGLESA